

liigit
K I N N I T A N
TRI TR direktor.....L. Peep
"25." .....1983.a.

SÜSTEMAATILISE KATALOOGI (S) VENEKEELNE

AINELOEND (VAL)

VAL on abivahend SK-i kasutamisel ja korraldamisel, mis sisaldab teadusalade, ainete ja mõistete nimetusi koos viidetega SK-i indeksitele.

I. ÜLESANNE

1. Võimaldab leida vajaliku SK-i jaotise ilma indeksit eelnevalt teadmata.
2. Ühendab ühe aine erinevad aspektid, mille kohta kirjandus on SK-is laiali erinevates jaotistes.

II. KOOSTIS:

ÜLESEHITUS

1. VAL on koostatud kaartidel, mis on järjestatud tähestikuliselt.
2. VAL-is on kasutusel:
  - 1) kaardid, millel on märksõnarubriigi pealkirjad koos indeksitega;
  - 2) koondkaardid, mis sisaldavad ainekompleksi (mitu märksõnarubriigi pealkirja koos indeksitega);
  - 3) viitekaardid (konkreetsed indeksit näitamata).
3. VAL-i suurus seisuga 1.I 1983 on: 4550 kaarti
6789 märksõna.
4. VAL on koostatud kahes eksemplaris, eraldi lugejate jaoks (asukohaga kataloogisaalis SK-i alguses) ja sisetöö jaoks (süsteemiseerimise sektoris, ruum 261), mis dubleerivad teineteist.
5. VAL-i juurde kuulub süstemaatiline töökartoteek, milles aineloendi märksõnad on järjestatud SK-is kasutusel olevate indeksite järgi. Kartoteegi jaoks kasutatakse standardsest väiksema kõrgusega kaarte (60×125 mm), mis liidetakse liigitajate töökartoteekidesse. Kartoteek annab ülevaa-

te sellest, milliste märksõnadega on konkreetne SK-i rubriik avatud ainelõendis.

III. KOOSTAMISE

METOODIKA

1. VAL-is peavad kajastatud olema kõik SK-is kasutusel olevad lihtindeksid.
2. Liitindeks avatakse ainelõendis juhul, kui sellega tähistatakse uut (omaette) ainet

näit. 61:796 спартивная медицина
1 (104) буржуазная философия

3. SK-i ainelõendis avamise sügavuse piiriks on reeglina üksik SK-i rubriik või ka üksik dokument (viimastest kindlasti kõik need, mis on uudse, aktuaalse, väga spetsiifilise või harvaesineva temaatikaga)

näit. Глобальные проблемы современности
Бермудский треугольник

Analüütilist märksõnastamist reeglina ei teostata.

4. VAL-is esitatakse üldreeglina kõik rubriigi pealkirjas esinevad võtmesõnad. Ei avata personalia rubriike. Isikunimi esineb VAL-is ainult täienditega ühendites (марковские процессы).

Kohanimedest kasutatakse põhimärksõnana ajaloolise geograafia (Византия) ja üksikute geograafiliste objektide (Волго-Адонской суаохомный канал) omi.

Tänapäeva koha- ja riiginimedest on VAL-is näitena toodud vaid Эстонская ССР koos ainekompleksiga (kõik kohamäärajaga (474.2) moodustatud rubriigid).

5. Viiteid kasutatakse:

a) muudele kataloogidele

näit. Препринты

см. в каталоге препринтов

b) sünonüümidele, erinevatele formuleeringutele, lühendilt väljakirjutatud sõnale jne. (kui VAL-is pole otstarbekas igäüht neist esitada iseseisvalt koos indeksiga)

näit.

c) ~~ainelõendile ja liitindeksile~~ ~~ainelõendile ja liitindeksile~~

näit. Эстония см. Эстонская ССР

c) ainevaldkonnale ja liigile, kui märksõna on seotud paljude selle liigi alajaotistega

näit. терапия 615

- , отдельных болезней -
см. в подразделениях 616/619

6. Märksõnarubriigi pealkirja formuleerimisel eelistatakse sõnade otsest järjestust. Inversiooni kasutatakse:

a) ainekompleksi moodustamise eesmärgil

näit. Фотография 77.0

- документальная 77.03

- цветная 778.6

- астрономическая 520

b) põhitähendust kandva sõna, isikunime esiletoomiseks

näit. Исчисления теория

Филатова болезнь

7. Ainekompleksis järjestatakse allrubriigid üldreeglina tähestikuliselt.

8. Kirjavahemärke kasutatakse vastavalt vene keele reeglitele.

Sulgudes lisatakse eriala või teadusala nimetus

näit. МАГНИТЫ (ФИЗИКА) 537.6

- (ЭЛЕКТРОТЕХНИКА) 621.318.1/2

jm. märksõnatäpsustused (näit. daatumid).

Koma kasutatakse märksõnarubriigi täiendamisel (aspekti, vormi jm. erijoonte väljatoomisel), s.o. allmärksõnade eraldamiseks.

Mõttekriips asendab märksõna kordamist.

IV. TÖÖKORD

1. Uusi märksõnarubriike viiakse ainsloendisse:
  - 1) jooksva redigeerimise käigus;
  - 2) plaanilise redigeerimise käigus;
  - 3) liigitamise käigus.
2. VAL-i täiendavad kõik liigitajad konsulteerides omavahel ja VAL-i redaktoriga.
3. Uue märksõnarubriigi sisseviimiseks liigitaja:
  - 1) formuleerib märksõnarubriigi pealkirja;
  - 2) kontrollib, kas antud aine teised aspektid on juba avatud VAL-is
    - kui on, siis vormistab koondkaardi,
    - kui ei, siis kaalub ainekompleksi moodustamise vajadust;
  - 3) arutab ettevalmistatud materjali VAL-i redaktoriga;
  - 4) koostab (või täiendab) kaardid:
    - lugejate ainsloendi jaoks (valge kaart, annab liitmiseks VAL-i redaktorile),
    - eisetööainsloendi jaoks (trükikaardi pöördel, liidab ise), VAL-i süstemaatilise kartoteegi jaoks, liidab ise.
4. Iga liigitaja teeb VAL-is oma liikide indekseparandused:
  - sisetööeksemplaris (mahakriipsutusega);
  - VAL-i süstemaatilises kartoteegis (mahakriipsutusega);
  - lugejate eksemplaris.

V. AJALUGU

1951	loodi SK. Koostati SK-i rubriikide loetelu.
1953	SK-i kasutamise hõlbustamiseks koostati ja pandi välja lugejatele märksõnade tähestikuline nimestik kartoteegi kujul (vene keeles, keekväljega vahekaartidel).

- 1966 alustati VAL-i ümberkirjutamist kataloogi-
kaartidele ja täiendamist.
- 1968 pandi välja lugejatele kasutamiseks SK-i
uus aine loend.
- 1969, 14.-25. VII lugejate kasutuses olev aine loend
dubleeriti (loodi sisetöö VAL, 2800 kaarti)
(S. Kursk)
- 1973, 2. X koostati juhend: Aine loendi täiendamine.
Aine loendisse paranduste tegemine.
(H. Möller)
- 1983, IX koostati VAL-i juhend ja kinnietati VAL-i
redaktor (L. Dubjeva).

1986, VI - alustati SK eestikeelse aineloendiga (EAL).

I. EAL täiendatakse :

- 1) jooksvalt - paralleelselt VAL'iga;
- 2) SK ühe osa redigeerimise lõpetamisel - paralleelselt VAL'iga;
- 3) tõlkides olemasolevat VAL'i .

II. SK aineloendil (EAL+VAL) on ühine süsteematiiline kartoteek:

- 1) kui aineloendi märksõnad otsetõlkes langevad kokku - nad on kantud ühele kaardile mõlemas keeles;
- 2) kui märksõna esineb ainult ühes keeles - ta on kantud omaette kaardile.

16.12.87 - Tööd EAL'iga enne lugejatele väljapanemist.

III.4 Nüüdisaegsed geograafilised nimetused universaalse kompleksina esialgu jätta EAL'ist välja (säilitada kartoteegina siseruumis mõlemad eksemplarid, lõplik otsus langetada edaspidi).

Ajaloolise geograafia nimetused jäävad sisse, samuti geograafilise nimetusega jäävad avatuks keel, kirjandus, ajalugu.

III.5 Viide tehakse väljakirjutatult vormilt lühendile, näit. vormile Eesti NSV, EKP, NSV Liit, NLKP, ELKNÜ, ÜLKNÜ.

31.12.87 - Pandi EAL lugejatele välja.